

52.17

การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมสาธิต
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

นางสาวทิพวัลย์ ตาปนานนท์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-883-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

IL642400X

A STUDY OF THE OPERATION OF ACADEMIC TASKS IN DEMONSTRATION
SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS

Miss Tipawan Tapananont

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-883-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

โดย

นางสาวทิพย์ ตาปานนท์

ภาควิชา

บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กุงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(รองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. อมรชัย ตันติเมธ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ทิพวัลย์ ตาปนานนท์ : การศึกษาการดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมสาธิต
สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย (A STUDY OF THE OPERATION OF ACADEMIC TASKS
IN DEMONSTRATION SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF
MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์,
271 หน้า. ISBN 974-584-883-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาด้านวิชาการในโรงเรียน
มัธยมสาธิต สังกัด ทบวงมหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วย
ผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาและครูอาจารย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ทา
ค่าร้อยละเฉลี่ย เลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านวิชาการ ดังนี้ 1) ปรัชญาและ
จุดประสงค์ของโรงเรียน มีลักษณะสอดคล้องกับหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและเกณฑ์การใช้หลัก
สูตร จุดประสงค์ของการจัดการศึกษามีความเหมาะสมและเผยแพร่ในเอกสารของโรงเรียน
2) หลักสูตรการเรียนการสอน มีนโยบายและแผนงาน จัดครูอาจารย์สอดคล้องกับหลักสูตร จัดเอกสาร
ให้ครูอาจารย์ศึกษา 3) การจัดการเรียนการสอน โดยรวบรวมข้อมูลให้หัวหน้าหมวดวิชาจัดตาราง
สอน จัดทำคู่มือนักเรียน จัดสถานที่เรียน จัดครูอาจารย์เข้าสอนและเป็นอาจารย์นิเทศก์ เตรียม
การสอนและสอนซ่อมเสริม 4) การนิเทศและพัฒนาครู โดยสำรวจข้อมูล ส่งเสริมให้ศึกษาต่อ จัด
ประชุมครูอาจารย์ 5) กิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยสำรวจความพร้อมของโรงเรียน จัดให้นักเรียน
เลือกอย่างอิสระ 6) สื่อการเรียนการสอน จัดงบประมาณสนับสนุน 7) ห้องสมุด สำรวจความ
ต้องการ มีห้องสมุดและเจ้าหน้าที่ให้บริการ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน 8) การแนะแนว จัด
อาจารย์แนะแนวตรงตามวุฒิการศึกษา มีชั่วโมงเรียนแนะแนว บริการให้คำปรึกษา จัดให้ผู้สอนได้
พบผู้ปกครอง 9) การประเมินผลงานวิชาการและการประเมินผลการศึกษา โดยแต่งตั้งกรรมการ
ประเมินผลตามเกณฑ์มาตรฐาน มีการประเมินผลการดำเนินงานด้านวิชาการโดยการสังเกตความ
สามารถและพฤติกรรมของนักเรียน การประชุมสัมมนาและสอบถามครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้อง
ปัญหาการดำเนินงานด้านสื่อการเรียนการสอนและห้องสมุดอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้าน
ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรม
เสริมหลักสูตร การนิเทศและพัฒนาครู การแนะแนว และการประเมินผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติกร ทิพวัลย์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

##C441836 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
KEY WORD: ACADEMIC TASKS/ DEMONSTRATION SECONDARY SCHOOLS

TIPAWAN TAPANANONT : A STUDY OF THE OPERATION OF ACADEMIC TASKS IN
DEMONSTRATION SECONDARY SCHOOLS, UNDER THE JURISDICTION OF THE
MINISSYRY OF UNIVERSITY AFFAIRS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.
VALAIRAT BOONSWASDI, 271pp. ISBN 974-584-883-2

The purpose of this research was to study the operation and problems of academic tasks in the demonstration secondary schools through questionnaires. The data was analysed by frequency count, percentage, means and standard deviation.

The result of the research were as follows : 1. The philosophy and goals of the schools meet the principles, goals and curricular. A purpose of educational organization is proper. The philosophy and goals of the schools are publicized in schools' printed matters. 2. Curricula are planned. The students are taught according to the curricula. The curricula are publicized in teachers' manual. 3. Instructional administration: Teachers are assigned to teach, be teacher supervisor, make lesson plans. 4. Supervision and Teacher Development: The teachers are allowed to attend training courses and there is a meeting. 5. Extra-curricular activities are organised according to the students' need and the schools' readiness. The students can choose the activities freely. 6. Instructional materials: There are budgets for facilitating materials. 7. Library: The librarian provides books. The activities are held to promote self-study and reading. 8. Guidance: Special guiding teachers are provided for guidance class. There is service for students to ask for advices. There are also meetings between the teachers and the parents. 9. Measurement and Evaluation of academic works. A committee is appointed to evaluate academic works due to the standard. Evaluation of the operation of academic tasks by observing students' abilities and behaviour, seminars and asking teachers people involved.

There were few problems about instructional materials and library. There were fewest problems in the area of philosophy and goals of the schools, curricula, instructional administration, teacher development, extra-curricular activities, guidance, and measurement and evaluation of academic works.

ภาควิชา.....บริหารการศึกษา.....

ลายมือชื่อนิสิต..... *Tipawan Tapananont*

สาขาวิชา.....นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Valairat Boonswasdi*

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากรองศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา แนะนำและตรวจสอบความถูกต้องมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สวัสดิ์ จงกล รองศาสตราจารย์วิเชียร ชิวพิมาย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สำอางค์ คำเนินสวัสดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วดี ชาติอุทิศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์กริษฐา แก้วสัมฤทธิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารินทร์ มาศกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณี มณีสไพบูลย์ อาจารย์ ดร.พรทิพย์ ไชยโส ที่กรุณาตรวจสอบ เสนอแนะ และปรับปรุงเครื่องมือการวิจัย

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารและครูอาจารย์ โรงเรียนมัธยมสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ช่วยสนับสนุนและให้กำลังใจและเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีส่วนที่เป็นประโยชน์บ้าง ขอมอบคุณความดีเป็นสิ่งบูชาพระคุณบิดา มารดาและครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสในการทำวิจัยครั้งนี้

ทิพวัลย์ ตาปนานนท์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	6
การนำเสนอผลการวิจัย	8
2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
ความเป็นมาของโรงเรียนสาธิตในประเทศไทย	10
บทบาทของโรงเรียนสาธิต	11
การบริหารการศึกษา	13
การบริหารงานวิชาการ	14
ความหมายของงานวิชาการ	14
ความสำคัญของงานวิชาการ	15
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ	15
หลักการบริหารงานวิชาการ	16
การบริหารงานวิชาการกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง	17
ผู้บริหารโรงเรียน	17

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	19
หัวหน้าหมวดวิชา	20
ผู้ปฏิบัติการสอน	22
ขอบข่ายงานวิชาการ	23
1. ปรัชญาและจุดประสงค์ของโรงเรียน	27
2. หลักสูตรการเรียนการสอน	30
3. การจัดการเรียนการสอน	35
4. การนิเทศและพัฒนาครู	46
5. กิจกรรมเสริมหลักสูตร	49
6. สื่อการเรียนการสอน	52
7. ห้องสมุด	55
8. การแนะแนว	57
9. การประเมินผล	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	68
3 วิธีดำเนินการวิจัย	70
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	70
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	73
การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
การวิเคราะห์ข้อมูล	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
ตอนที่ 2 การดำเนินงานด้านวิชาการในโรงเรียนมัธยมสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	86
ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน มัธยมสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	148

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย.....	167
สรุปวัตถุประสงค์และวิธีดำเนินการวิจัย	167
สรุปผลการวิจัย	168
การอภิปรายผล	173
ข้อเสนอแนะ.....	189
รายการอ้างอิง	191
ภาคผนวก	200
ประวัติผู้เขียน	271

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนครูอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกแต่ละโรงเรียน	71
2 จำนวนผู้ให้ข้อมูลจำแนกแต่ละโรงเรียน	72
3 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามประชากร และกลุ่มตัวอย่างแต่ละโรงเรียน	73
4 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	79
5 การดำเนินงานด้านปรัชญาและจุดประสงค์	86
6 การดำเนินงานด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	96
7 การดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน	104
8 การดำเนินงานด้านการนิเทศและพัฒนาครู	119
9 การดำเนินงานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	124
10 การดำเนินงานด้านสื่อการเรียนการสอน	129
11 การดำเนินงานด้านห้องสมุด	133
12 การดำเนินงานด้านการแนะแนว	139
13 การดำเนินงานด้านการประเมินผล	143
14 ปัญหาในการดำเนินงานด้านปรัชญาและจุดประสงค์	148
15 ปัญหาในการดำเนินงานด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	150
16 ปัญหาในการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอน	152
17 ปัญหาในการดำเนินงานด้านการนิเทศและพัฒนาครู	155
18 ปัญหาในการดำเนินงานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร	157
19 ปัญหาในการดำเนินงานด้านสื่อการเรียนการสอน	158
20 ปัญหาในการดำเนินงานด้านห้องสมุด	160
21 ปัญหาในการดำเนินงานด้านการแนะแนว	163
22 ปัญหาในการดำเนินงานด้านการประเมินผล	164